

BOEM! Glasgerinkel en het geluid van de sirene.

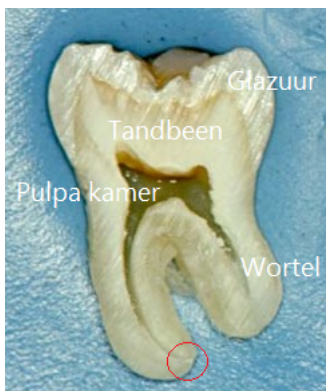
Uw cliënten herinneren zich de klap van het ongeval vaak nog heel precies. Op de SEH werden de ademhalingswegen gecontroleerd, de bloedsomloop en de reflexen. Iedereen was druk bezig om uw cliënt in leven te houden en verdere schade te voorkomen. Bijna niemand denkt op zo'n moment aan tandheelkunde en dat is terecht; first things first. Maar vaak wordt ook bij de afwikkeling van een dossier niet aan tandheelkundige schade gedacht en dat is niet terecht. De moraal van dit verhaal is: **denk bij hoofd-hals-letsel ook aan het gebit!**

Zelfs als het gebit schijnbaar ongedeerd is gebleven kunnen de toekomstige ongevalsgevolgkosten voor tandheelkundige behandeling hoog blijken te zijn. De (financiële) tandheelkundige schade van een ongeval kan zich vele jaren na dato openbaren. Het lijkt daarom te adviseren bij elke cliënt, waarbij traumatiserende krachten op het hoofd-hals gebied inwerkten, een voorbehoud op te nemen bij de afwikkeling van het dossier voor de kosten van eventueel (zeer) laat optredende tandheelkundige klachten en complicatie die aantoonbaar het gevolg zijn van het ongeval.

Mocht u geïnteresseerd zijn, dan licht ik hieronder een tipje van de tandheelkundige sluier voor u op.

In het midden van elke gezonde tand of kies bevindt zich een verrassend fraai en gespecialiseerd orgaan; het is piepklein en laat bijna nooit iets van zich horen. Het wordt de *pulpa* genoemd. Echter; iedereen die wel eens kiespijn heeft gehad, weet dat dit kleine orgaantje plotseling het normale dagelijkse leven totaal kan ontregelen. De pulpa is dan ontstoken geraakt en daar is bijna geen kruid tegen gewassen. Elke tandarts herkent het bleke gezicht van de patiënt die de hele nacht niet geslapen heeft ondanks het slikken van een enorme dosis paracetamol. Zo'n patiënt weet maar één ding zeker; hier moet iets aan gebeuren en wel nu direct.

De pulpa (merg of vaatzenuwstreng), zit veilig ingepakt in een dikke cilinder van tandbeen met daaroverheen een laag keihard tandglazuur. Van boven, in de mondholte is de gezonde tand of kies hermetisch afgesloten. De enige toegang voor zuurstof en voedingsstoffen bevindt zich aan de onderzijde van de tand, bij de wortelpunt. Dit gebied wordt de *apicale constrictie* genoemd, op het plaatje zichtbaar in de rode cirkel. En het woord *constrictie* is cruciaal in de tandheelkundige letselschade. Het betekent dat de toegang voor de benodigde zuurstof en voedingsstoffen heel erg nauw is! Elke verstoring van dat gebied kan leiden tot het (langzaam of abrupt) afsterven van de pulpa.

Als een tand of kies een beweging ten opzichte van het kaakbot maakt (hoe klein dan ook) dan is het goed mogelijk dat de toevoer van zuurstof en voedingsstoffen naar de pulpa (deels) wordt afgesneden. Hetzelfde geldt bij kneuzing van de steunweefsels (concussie, contusie) en al helemaal voor een los of uitgeslagen tand of kies. Vaak leidt kneuzing van de steunweefsels tot het heel langzaam afsterven van de pulpa van één of meer kiezen. In mijn advies schrijf ik dan: *Dentogene pathologie gerelateerd aan een ongeval openbaart zich soms pas na vele jaren. Naast de heden geconstateerde schade moet ook rekening gehouden worden met nieuwe zich alsnog manifesterende ongeval-gerelateerde complicaties die (tandheelkundige) behandeling behoeven en als zodanig extra kosten met zich meebrengen.* Kneuzing van de steunweefsels ontstaat bij de inwerking van krachten die de normale fysiologische belasting te boven gaan. Het hard op elkaar dichtslaan van de kaken, een klap in het gezicht, de smak van een val. Tand en kiezen kunnen, na een incident, aan de buitenzijde gaaf en onbeschadigd lijken, de conditie van de pulpa moet desondanks door de tandarts na een ongeval worden vastgesteld en gemonitord worden met koude testen, percussietesten en zo nu en dan röntgenfoto's. Daarvoor bestaat het protocol *TandLetzel* van de beroepsorganisatie KNMT.

Sterft de pulpa af dan bestaan er verschillende vervolgsenario's:

- De patiënt merkt helemaal niks (meestal gaat het dan ineens fout tijdens een vakantie ergens ver weg).
- Het afgestorven weefsel van de pulpa veroorzaakt een ontsteking in het kaakbot (dat kan zowel zeer pijnlijk als geheel pijnloos verlopen). Zo'n ontsteking in het kaakbot heeft de potentie levensbedreigend te verlopen en dient behandeld te worden.
- De wortel van de tand of kies lost langzaam op en de tand of kies dreigt uit te vallen (of doet dat ook daadwerkelijk). Dit proces wordt resorptie genoemd. Hieronder ziet u daar een afbeelding van:

De door het ongeval aangedane elementen kunnen een wortelkanaalbehandeling nodig hebben of vervangen moeten worden door een implantaat.

De kosten voor een implantaat met daarop een kroon in de esthetische zone (zichtbaar bij het lachen) bedragen ongeveer €3000 euro. De kroon moet na ongeveer 15 jaar vervangen worden, het hele implantaat-kroon-complex moet na ongeveer 30 jaar vervangen worden. De ongevalsgevolgkosten van één aangedaan element bij jonge cliënten kunnen daarmee oplopen tot rond de €10.000 euro in het leven van de cliënt, bij een ongecompliceerd verloop van de behandelingen én bij het huidige prijsniveau.

Denkt u nu nog eens aan de cliënt met de whiplash waarbij de kaken hard op elkaar dichtklapten en waarbij de pulpa van 28 elementen een harde dreun te verduren kreeg. Of denk aan de cliënt die in het café met een bierflesje op zijn gezicht geslagen werd en waarbij de linkerwang achteraf helemaal bont en blauw kleurde óf denk aan de cliënt die op zijn werk van een ladder viel en met zijn hoofd ongelukkig terecht kwam. Het is goed mogelijk dat deze cliënten zich over een aantal jaren geconfronteerd zien met hoge rekeningen van de tandarts terwijl ze toch goed hun tanden gepoetst hebben en er helemaal geen nieuwe gaatjes in het gebit aanwezig zijn.

Persoonlijk ken ik iemand die zijn gehele gebit kwijtraakte na een mishandeling. Het is al langer geleden, de dader werd veroordeeld maar (aan de kosten voor) toekomstig gebitsletsel heeft indertijd niemand gedacht. Het is nog altijd een financiële strop voor het slachtoffer.

Mijn naam is Barbara van Dijk en ik werk met veel plezier als tandheelkundig adviseur voor Lechnerconsult.